

Waarschuwingsregister

ter voorkoming en bestrijding

van fraude en/of criminaliteit

in de Logistieke Sector

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Voorwaarden voor verwerking in het kader van Waarschuwingsregisters.....	4
2.1.	Algemene voorwaarden.....	4
2.2.	Organisatorische aanpak.....	7
2.3.	Wet bescherming persoonsgegevens.....	9
2.3.1.	Wet bescherming persoonsgegevens en het incidentenregister.....	9
2.3.1.1.	Het beheer van het incidentenregister.....	9
2.3.1.2.	Verplichtingen van de verantwoordelijke.....	10
2.3.1.3.	Rechten van de betrokkenen.....	13
2.3.1.4.	Controle en toezicht.....	14
2.3.2.	Wet bescherming persoonsgegevens en het Waarschuwingsregister.....	14
2.3.2.1.	Het beheer van het Waarschuwingsregister.....	14
2.3.2.2.	Verplichtingen van de verantwoordelijke.....	15
2.3.2.3.	Rechten van de betrokkenen.....	17
2.3.2.4.	Controle, toezicht, beroep en bezwaar.....	18
3.	Alles in drie schema's.....	19
3.1.	Algemene voorwaarden.....	19
3.2.	Incidentenregisters van de deelnemers.....	20
3.3.	Het Waarschuwingsregister.....	21
4.	Samenvatting en conclusies.....	22

1. Inleiding

Waarschuwings- of signaleringslijsten zijn gericht op preventie. Door dergelijke registers wordt voorkomen dat een overeenkomst wordt aangegaan met een persoon die in het verleden zijn verplichting niet of niet behoorlijk is nagekomen. Dit soort lijsten kan mensen uitsluiten van bepaalde producten, diensten of voorzieningen. Luchtvaartmaatschappijen hanteren bijvoorbeeld een zwarte lijst voor agressieve reizigers. De ergste ordeverstoorders zijn vijf jaar niet meer welkom in hun toestellen. De aanleg van een dergelijk register door een onderneming is vooral bedoeld om (financiële) risico's te beperken. Binnen redelijke normen is een afwijzing op basis van een waarschuwingsregister aanvaardbaar vanwege het beginsel van contractsvrijheid dat ten grondslag ligt aan het Nederlandse verbintenissenrecht.

Deze registers worden niet alleen aangelegd binnen een organisatie, maar ook door de belangenvereniging van de bedrijfstak die door de gezamenlijke bedrijfsgenoten worden gevoed met gegevens van bijvoorbeeld dubieuze debiteuren, waardoor een gemeenschappelijk waarschuwingsregister ontstaat. Deze registers kunnen door de deelnemende bedrijven bij het aangaan van een transactie worden geraadpleegd om na te gaan of de aspirant-contractpartner hierin is opgenomen. Een dergelijk gemeenschappelijk register leidt er vaak toe dat de toegang tot een bepaalde voorziening wordt afgesloten. Horecaondernemers waren via een signaleringssysteem eetpiraten en andere (vermeende) oplichters. Banken en verzekeraars hebben een register voor fraudeurs (klanten of personeel), het zogenaamde incidentenregister. Deze personen kunnen op die manier worden uitgesloten van financiële producten, diensten en werk (wanneer het personeel betreft).

Een kenmerk van een waarschuwingsregister is dat er vrij algemeen van mag worden uitgegaan dat de persoon niet zelf de gegevens heeft verstrekt en dat vaak zonder toestemming informatie wordt ingewonnen. Dat vraagt om extra waarborgen. Conform het College bescherming persoonsgegevens (CBP)¹ omschrijven we het doel van een zwarte lijst als het kunnen beschikken over gegevens waarvan een organisatie meent dat ze noodzakelijk zijn voor een goede beoordeling van de persoon waarmee een overeenkomst zal worden aangegaan. Staat een bepaalde persoon op een zwarte lijst dan kan een bedrijf, organisatie of instelling bijvoorbeeld besluiten geen zaken met deze persoon te doen.

Met dit rapport willen vijf koepelorganisaties werkzaam in de logistiek² aangeven wanneer en onder welke voorwaarden het aanleggen van een Waarschuwingsregister van een speciale groep van betrokkenen, namelijk van frauderende werknemers³, geoorloofd is. Gelet op de voorwaarden waaronder het register wordt gebruikt en de procedures die in acht worden genomen spreekt de logistieke sector van een Waarschuwingsregister ter voorkoming en bestrijding van fraude en/of criminaliteit in de logistieke sector. Tegenover de contractsvrijheid staat in dit geval dat het recht op vrije keuze van arbeid een sociaal grondrecht is, hetgeen impliceert dat een Waarschuwingsregister een extra afweging van belangen behoeft. Een voorwaarde is daarom dat invulling is gegeven aan de 'redelijke normen' die wijzen op een belangenafweging tussen het belang van de verantwoordelijke die een dergelijk register opstelt en die van de ex-werknemer die in het Waarschuwingsregister wordt opgenomen. Bij het belang van de ex-werknemer neemt de bescherming van diens persoonlijke levenssfeer een belangrijke plaats in.

¹ Zie www.cbpweb.nl, vervolgens: linker kolom: Themadossiers, Zwarte lijsten, Wat zijn zwarte lijsten?

² Deze koepelorganisaties zijn

- Air Cargo Netherlands (ACN)
- EVO
- FENEX
- Koninklijk Nederlands Vervoer (KNV)
- Transport en Logistiek Nederland (TLN).

³ Ten behoeve van de leesbaarheid wordt gesproken van werknemers, waar werknemers en/of werknemers of personen die in opdracht werkzaamheden uitoefenen, zoals uitzendkrachten en stagiaires, wordt bedoeld.

2. Voorwaarden voor verwerking in het kader van Waarschuwingregisters

Analoog aan de voorwaarden van het CBP willen we bij deze voorwaarden onderscheid maken tussen meer algemene voorwaarden en voorwaarden op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens. Met betrekking tot deze laatste wet hanteren we een checklist die ook bij andere gelegenheden zijn waarde heeft bewezen.

2.1. Algemene voorwaarden

Bij de voorwaarden van het CBP worden vier beginselen genoemd die in combinatie een belangrijke rol spelen bij de beantwoording van de vraag of een Waarschuwingregister mag worden aangelegd: proportionaliteit, subsidiariteit, ernst van de misstand en fair play. Deze beginselen blijken in de praktijk een steeds belangrijkere rol te gaan spelen en vormen ook één van de uitgangspunten van de Wet bescherming persoonsgegevens. We zullen ze alle vier kort toelichten en toetsen aan het voornemen van TLN om een dergelijk Waarschuwingregister op te zetten.

- *Evenredigheids- of proportionaliteitsbeginsel: dit beginsel geldt rechtstreeks op grond van artikel 8 Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. Het houdt in dat de inbreuk op de belangen van bij de verwerking van persoonsgegevens betrokkenen niet onevenredig mag zijn aan het met de verwerking te dienen doel. Het vergt een belangenafweging aan de hand van de omstandigheden van het concrete geval. Voor wat betreft een waarschuwingregister moet de verantwoordelijke in staat zijn een schatting te maken van de totale schade die het gevolg is van wanprestatie en van het aantal personen dat zich hieraan schuldig maakt.*

Bij proportionaliteit gaat het met andere woorden om de verhouding tussen doel en middelen: staat het middel in een redelijke verhouding tot het doel dat wordt beoogd? Zonder nu reeds gedetailleerd op de doelstelling van de verwerking in te gaan, kan gesteld worden dat het doel van het Waarschuwingregister is om de fraude en/of criminaliteit in de logistieke sector op een doelmatige manier te bestrijden. Onder logistieke sector wordt verstaan: bedrijven in de sector vervoer en opdrachtgevers die een ladingbelang hebben, waarbij binnen deze sector de volgende modaliteiten worden onderscheiden: vervoer over land, vervoer over water/door de lucht/per spoor; dienstverlening ten behoeve van het vervoer.

Het middel Waarschuwingregister is noodzakelijk omdat in korte tijd de kosten ten gevolge van fraude en/of criminaliteit, en dan met name diefstal, behoorlijk zijn gestegen. Zo blijkt uit de Monitor Bedrijven en Instellingen dat ongeveer de helft (53%) van de bedrijven in de sector vervoer, opslag en communicatie slachtoffer was van criminaliteit. De totale schade inzake ladingdiefstallen werd in 2007 geschat op ruim € 350 miljoen per jaar. Hierbij vormt de directe schade door inbraak en diefstal de belangrijkste schadepost. Deze problemen doen zich vooral voor bij het wegtransport. Het gaat dan om diefstal van lading, die meestal gepaard gaat met de diefstal van een vrachtauto. Deze vrachtauto wordt, maar in afnemende mate, teruggevonden. De lading, waaronder diefstalgevoelige goederen zoals sigaretten, kleding, elektronica en alcohol, meestal niet. De totale kosten inzake criminaliteit in de logistieke sector bedragen circa 500 miljoen euro op jaarbasis.

Het aandeel van frauderend en stelend personeel, direct of indirect, is hoog en wordt geschat op 70 à 80% van de totale schade. Dit hoger percentage is niet te wijten aan het gebrek aan maatregelen die de afgelopen tijd zijn genomen, zoals cameratoezicht en toezicht ter plekke, maar vooral aan het feit dat niet alle middelen even doelmatig zijn. Een middel dat kennelijk onvoldoende functioneert is de screening van sollicitanten. Onderzoek heeft aangetoond dat bedrijven in toenemende mate te maken krijgen met fraude en/of criminaliteit die gepleegd wordt met informatie van (ex-)medewerkers van een onderneming. Het gaat daarbij in het bijzonder om mensen die bij de ene werkgever in de logistieke sector zijn ontslagen, of met wie

de arbeidsrelatie is beëindigd, en recidiveren bij de volgende werkgever waar zonder problemen een dienstverband kon worden aangegaan. Het is met name dit verschijnsel dat met behulp van een Waarschuwingsregister moet worden tegengegaan.

In het Actieplan Veilig Ondernemen van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC), waarvan VNO-NCW, MKB-Nederland, Verbond van Verzekeraars, Ministerie van Justitie, Ministerie van Economische Zaken en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties deel uitmaken, wordt de intentie uitgesproken om de criminaliteit tegen het bedrijfsleven met minimaal 20% in 2008 terug te brengen. In het Convenant Aanpak Criminaliteit Wegtransport is aangegeven dat de criminaliteit in deze sector met 25% verminderd moet worden. Noodzakelijk wordt geacht onder meer een waarschuwinglijst aan te leggen van exponeerde leden die betrokken zijn geweest bij criminele activiteiten.⁴ Uiteraard wel onder de voorwaarde dat aan alle onderdelen van relevante wet- en regelgeving wordt voldaan. Ervaring leert dat snelle en adequate uitwisseling van informatie tussen bedrijven onderling en met de overheid een effectief wapen is om criminaliteit tegen te gaan. Door een adequate informatie-uitwisseling kunnen tijdig preventieve maatregelen worden getroffen door bijvoorbeeld personeel alert te maken op personen of criminele werkwijzen.

Gezien de recente stijging in de kosten door fraude en/of criminaliteit, waarvan een aanzienlijk deel wordt veroorzaakt door personeel in dienst van of werkzaam ten behoeve van de deelnemer, is naar de mening van de logistieke sector het middel zeker proportioneel ten opzichte van het beoogde doel.

- *Subsidiariteitsbeginsel: het doel waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt dient in redelijkheid niet op een andere, voor de bij de verwerking van persoonsgegevens betrokkene, minder nadelige wijze te kunnen worden verwezenlijkt. Dit houdt in dat de verantwoordelijke dient af te zien van een verwerking van persoonsgegevens wanneer het betreffende doel ook langs andere weg en met minder ingrijpende middelen kan worden gerealiseerd. De inbreuk op de persoonlijke levenssfeer moet met andere woorden zo veel als mogelijk is beperkt blijven.*

Voorop gesteld zij dat ter preventie van fraude en/of criminaliteit in het bedrijf reeds tal van maatregelen worden genomen. Zo is een model procedure ontwikkeld voor de werving en selectie van personeel. Daarbij is aandacht besteed aan het vragen naar originele getuigschriften, diploma's, rijbewijzen en het natrekken van referenties. Verder wordt bij zeer veel functies gevraagd naar een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Dit middel is echter niet in alle gevallen geschikt omdat het vooral selectief is met betrekking tot mensen met een daadwerkelijke veroordeling wegens strafbare feiten. Het probleem van frauderende werknemers is echter dat men bij de ene werkgever ontslagen wordt en er weliswaar aangifte wordt gedaan, maar er om diverse redenen geen vervolging plaatsvindt, terwijl de bewijzen voor het plegen van het delict aanwezig zijn. Het gebruik van een VOG is om die reden wel een noodzakelijk, maar zeker geen voldoende middel.

De andere van de genoemde middelen worden gebruikt als onderdeel van een vrij uitvoerige pre-employment screening die bij alle sollicitanten plaatsvindt. Toch is ook deze vorm van screening verre van waterdicht. Daarvoor zijn twee belangrijke oorzaken aan te voeren. De eerste is dat een sollicitant in zijn CV zelden vermeldt dat hij door een werkgever is ontslagen wegens fraude en/of criminaliteit. Om die reden geeft een CV niet altijd een getrouw beeld van de werkelijkheid. In de tweede plaats spreken de referenten, voor zover zij al zijn opgegeven,

⁴ Convenant Aanpak Criminaliteit Wegtransportsector, op 7 oktober 2004 ondertekend door de staatssecretaris van Economische Zaken, de minister van Justitie, de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de minister van Verkeer en Waterstaat, EVO, KNV, Verbond van Verzekeraars, TLN en Nederland Distributieland, blz. 8

niet altijd de waarheid en vertellen niet altijd de echte oorzaken achter het ontbinden van een arbeidsrelatie. Enkel met behulp van een uitvoerig pre-employment screening door een gespecialiseerd bedrijf kan deze werkelijkheid achterhaald worden. Het zal duidelijk zijn dat in een sector met een zeer hoog personeelsverloop een dergelijke screening onmogelijk kan worden uitgevoerd bij het aannemen van alle personeelsleden. Mede om die reden is het Waarschuwingsregister naar de mening van de logistieke sector een goed aanvullend middel dat toetsing aan het subsidiariteitsbeginsel doorstaat.

- *Ernst van de misstand: een eenmalige wanprestatie van geringe omvang ('incident') mag niet leiden tot plaatsing op een waarschuwingsregister. Pas wanneer sprake is van structurele wanprestaties of van een incidentele maar ernstige misstand kan het gerechtvaardigd zijn iemand in een dergelijk register te plaatsen.*

Het gaat hier om een belangrijk criterium. Voorkomen moet worden dat personen voor een relatief klein delict in het Waarschuwingsregister worden opgenomen dat onevenredige gevolgen heeft. Om te voorkomen dat al te lichtzinnig dit register wordt gehanteerd, zal de werkgever over zeer goede bewijzen moeten beschikken dat fraude en/of criminaliteit is gepleegd en niet gering van omvang is. In dit verband wordt onder fraude en/of criminaliteit verstaan iedere vorm van onrechtmatig handelen, gepleegd door een werknemer van een deelnemer, al dan niet in samenspanning met derden, gericht op het behalen van financieel voordeel voor zichzelf of voor derden door het wegnemen en toe-eigenen van geld en/of goederen welke in eigendom toebehoren aan de deelnemer. Diefstal, valsheid in geschrifte, verduistering (in dienstbetrekking) en oplichting zijn de meest voorkomende vormen van fraude en/of criminaliteit door medewerkers in de logistieke sector. Fraude en/of criminaliteit zo opgevat zou in die situaties steeds leiden tot ontslag en het doen van aangifte, omdat op die wijze met succes:

- een aanvechting van ontslag op grond van fraude kan worden doorstaan;
- vervolging naar aanleiding van een aangifte kan worden verdedigd.

In de logistieke sector ligt de zaak echter gecompliceerder, omdat in veel gevallen van ontslag geen sprake kan zijn, bijvoorbeeld omdat de persoon in kwestie zelf ontslag heeft genomen, het om personeel gaat dat in dienst is van een subcontractor of charter, het zelfstandigen zonder personeel (ZZP) betreft of personen die via een uitzendorganisatie bepaalde werkzaamheden verrichten. Vooral deze laatste groep van personen is aanzienlijk. Om die reden wordt naast ontslag de norm beëindiging van de arbeidsrelatie gehanteerd om duidelijk te maken dat de norm even zwaar is, maar om formele redenen niet steeds kan worden toegepast. Wel wordt de arbeidsrelatie verbroken en geldt de voorwaarde van aangifte uiteraard wel.

Ter uitvoering van de proportionaliteitstoets zullen, voordat besloten wordt de betrokkene al dan niet in het Waarschuwingsregister op te nemen, de belangen van de deelnemer, en die van de andere deelnemers aan het register, bij opname in het register worden afgewogen tegen het belang van de betrokkene bij niet-plaatsing. De gevolgen van opname dienen in verhouding te staan tot het gepleegde delict en de overige omstandigheden van het geval. Bij de uitvoering van de proportionaliteitstoets zal rekening worden gehouden met de gevolgen van opname aan de hand van de volgende factoren:

- duur dienstverband;
- leeftijd natuurlijke persoon;
- functie natuurlijke persoon;
- aard en omvang van de fraude en gevolgen daarvan;
- vraag of er sprake is van verzachtende of verzwarende omstandigheden (recidive).

De logistieke sector is van mening dat door de eis van ontslag of beëindiging arbeidsrelatie, aangifte en de proportionaliteitsafweging met de ernst van de misstand voldoende rekening wordt gehouden.

- *Fair play: dit beginsel betekent allereerst dat het de betrokkenen duidelijk moet zijn wanneer en waarom ze in het register worden opgenomen; dat hen wordt medegedeeld, dat ze in het register zijn geplaatst en wanneer ze ervan worden verwijderd. Tevens moet de betrokkene worden medegedeeld wanneer afwijzing is gebaseerd op een dergelijk register.*

Aan de vereiste van fair play wordt op diverse manieren voldaan. De eerste is dat, als onderdeel van de sollicitatieprocedure, wordt aangegeven, dat er toetsing aan het Waarschuwingregister zal plaatsvinden. Op deze wijze worden alle personen die voor een dienstverband in aanmerking wensen te komen van het bestaan van dat register op de hoogte gesteld. Tevens wordt aangegeven in welke gevallen personen in dat register worden geplaatst en eventueel uit dat register worden verwijderd.

Het zittend personeel wordt op twee manieren op de hoogte gesteld, namelijk op een indirecte wijze doordat instemming wordt gevraagd van de ondernemingsraad en op een directe wijze doordat men met behulp van memo's, berichten en mededelingen actief wordt geïnformeerd. Bovendien wordt via de media aan plan, opzet en bestaan van dit register zoveel ruchtbaarheid gegeven dat ook daardoor informatie over het bestaan van het register is verspreid. Bij al deze informatie zal ook worden aangegeven onder welke voorwaarden personen in het register kunnen worden opgenomen.

Verder is er nog de individuele informatieverstrekking. Bij ontslag of beëindiging van de arbeidsrelatie wegens fraude en/of criminaliteit en bij aangifte bij de politie wordt aan de betrokken medewerker tevens medegedeeld of opname in het Waarschuwingregister heeft plaatsgevonden. Verder zijn er nog de individuele rechten op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens, waarbij de betrokkene te allen tijde informatie kan inwinnen over de verwerking en over de vraag of gegevens van hem of haar daarin zijn opgenomen.

Dit alles overziend is het naar de mening van de logistieke sector duidelijk dat de rechtvaardiging van het opzetten van een dergelijk register zeker aanwezig is. Het register in zijn huidige opzet doorstaat de toets van proportionaliteit, subsidiariteit, ernst van het misdrijf en 'fair play' ten volle. Of ook aan de aanvullende voorwaarden kan worden voldaan, hangt af van de nadere invulling. Om die reden wordt nu eerst aandacht besteed aan de organisatorische aanpak.

2.2. Organisatorische aanpak

Voor de organisatorische aanpak is dankbaar gebruik gemaakt van het Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen.

Leden van de vijf koepelorganisaties kunnen als deelnemer toetreden tot het register. Zij moeten daartoe aan een aantal voorwaarden voldoen. De aangesloten deelnemers hebben een veiligheidsafdeling of een functionaris die belast is met het interne beheer van de verwerking. Ten behoeve van deze verwerking beschikken zij over een incidentenregister dat is aangemeld bij het College bescherming persoonsgegevens en dat slechts toegankelijk is voor daartoe geautoriseerde medewerkers van die afdeling. Bij ontslag of beëindiging van de arbeidsrelatie, vastgesteld door de afdeling Personeelszaken of Human Resources, worden de relevante gegevens overgedragen aan deze afdeling. Daar worden de gegevens opgenomen in het incidentenregister en wordt getoetst of opname in het Waarschuwingregister geoorloofd is. Indien dit het geval is worden de volgende gegevens geregistreerd: naam, adres, woonplaats, geslacht, geboortedatum en de primaire bron die de gegevens heeft ingevoerd. Dit Waarschuwingregister valt onder verantwoordelijkheid van een daartoe apart op te richten stichting.

Aangezien directe deelname aan het Waarschuwingregister financieel en organisatorisch voor relatief kleine ondernemingen problemen kan opleveren is voor die ondernemingen een organisatorische oplossing gevonden in de vorm van coördinatieloket. Dit loket treedt voor die kleine deelnemers op als bewerkster in de zin van de WBP en verzorgt de invoer van en toetsing aan het Waarschuwingregister. Deze deelnemers zullen naast het Protocol ook een bewerksterovereenkomst met het loket tekenen. Voor het overige zijn Rapport en protocol integraal op deze deelnemers van toepassing. Zij zijn verantwoordelijk voor de stappen die moeten worden genomen, alvorens een persoon, door tussenkomst van het loket, in het Waarschuwingregister mag worden opgenomen.

Het Waarschuwingregister kan vervolgens onder voorwaarden geraadpleegd worden door personen belast met het personeelsbeleid binnen het eigen bedrijf en personen van aangesloten deelnemers. Bij raadpleging van het register door de afdeling personeelszaken of HR moet bij een geconstateerde hit contact opgenomen worden met de primaire bron waar nadere informatie kan worden verkregen om na te gaan of het geconstateerde delict aanname van de betreffende sollicitant inderdaad in de weg staat of dat mogelijk elders een plaats kan worden gezocht. Het geautomatiseerde systeem controleert of ook inderdaad contact met de betreffende afdeling is opgenomen. De uitwisseling van gegevens geschiedt in een beschermde omgeving. Evenals bij de financiële instellingen wordt als zoek-sleutel gebruikt de volledige achternaam en geboortedatum, waaraan bij twijfel het geslacht kan worden toegevoegd.

Teneinde uniformiteit in de werkwijze te garanderen gelden voor de deelnemers de volgende afspraken:

- een deelnemer moet lid zijn van een van de aangesloten koepelorganisaties, moet over een incidentenregister beschikken dat is aangemeld bij het College bescherming persoonsgegevens en moet het 'Protocol Waarschuwingregister Logistieke Sector' hebben ondertekend;
- de sollicitant wordt op de hoogte gesteld van het feit dat toetsing aan het Waarschuwingregister zal plaatsvinden;
- indien toetsing plaatsvindt wordt de sollicitant van de resultaten op de hoogte gesteld en wordt aangegeven, dat bij een hit aanvullende informatie wordt gevraagd bij de afdeling die als primaire bron heeft gefungeerd; het wordt aan de sollicitant overgelaten of deze de procedure wil voortzetten;
- met betrekking tot opname van de gegevens in het Waarschuwingregister gelden de volgende aanvullende criteria:
 - a. De werknemer moet wegens fraude en/of criminaliteit zijn ontslagen bij een deelnemer of om die reden de arbeidsrelatie zijn beëindigd.
 - b. Het ontslag of beëindiging van de arbeidsrelatie moet met redenen omkleed en schriftelijk worden vastgelegd.
 - c. Het ontslag of beëindiging van de arbeidsrelatie moet tevens worden aangemeld bij de veiligheidsafdeling of een daartoe geautoriseerde functionaris.
 - d. van de fraude en/of criminaliteit moet aangifte worden gedaan bij de politie. Een kopie van de aangifte wordt bewaard in het dossier van de veiligheidsafdeling of de daartoe geautoriseerde functionaris.
 - e. Er moeten voldoende bewijsstukken zijn en worden bewaard in het onderliggende dossier;
 - f. aan de ontslagen werknemer of de persoon met wie de arbeidsrelatie is beëindigd moet schriftelijk zijn medegedeeld dat zijn persoonsgegevens zijn of worden vastgelegd in het incidentenregister.
 - g. Voor eventuele plaatsing in het Waarschuwingregister wordt het belang van de deelnemer, en die van de andere deelnemers, bij opname afgewogen tegen de gevolgen van de opname voor de betrokkene. Bij de uitvoering van de proportionaliteitstoets zal

rekening worden gehouden met de gevolgen van opname aan de hand van de volgende factoren:

- duur dienstverband
- leeftijd natuurlijke persoon;
- functie natuurlijke persoon;
- aard en omvang van de fraude en/of criminaliteit en de gevolgen daarvan;
- vraag of er sprake is van verzachtende of verzwarende omstandigheden (recidive).

De gevolgen van opname dienen in verhouding te staan tot het gepleegde delict en de overige omstandigheden van het geval.

- h. De betrokkene wordt expliciet geïnformeerd over de opname in het waarschuwingsregister alsmede de rechtsmiddelen waarvan gebruik kan worden gemaakt waaronder de Begeleidingscommissie van de Stichting Waarschuwingsregister Logistieke Sector.

Vanuit de Wet bescherming persoonsgegevens hebben we aldus te maken met twee verwerkingen. De eerste is het incidentenregister bij de veiligheidsafdeling of onder beheer van een veiligheidsfunctionaris van de deelnemer. De tweede is het Waarschuwingsregister onder verantwoordelijkheid van de Stichting Waarschuwingsregister Logistieke Sector (WLS).

Beide verwerkingen worden nu getoetst aan de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP) en aan andere relevante wet- en regelgeving. Daarbij zal aandacht worden besteed aan het beheer van de verwerking, aan de verplichtingen van de verantwoordelijke, aan de rechten van betrokkenen en aan controle en toezicht.

2.3. Wet bescherming persoonsgegevens

2.3.1. Wet bescherming persoonsgegevens en het incidentenregister

2.3.1.1. Het beheer van het incidentenregister

In de WBP spelen diverse actoren een rol, ieder met hun eigen bevoegdheden en verplichtingen. Voor de transparantie van het systeem is het noodzakelijk dat per verwerking wordt aangegeven welke actor daarbij een rol speelt.

- Verantwoordelijke, dat wil zeggen degene die bevoegd is doel van en middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vast te stellen, is de directie van de deelnemer dan wel de rechtspersoon die voor de deelnemer de verantwoordelijkheid draagt.
- Als beheerder, dat wil zeggen degene die de dagelijkse zorg heeft voor de verwerking treedt op de daartoe geautoriseerde persoon die de invoer, opslag en verstrekking verzorgt.
- Van een bewerker, dat wil zeggen degene die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreekse gezag te zijn onderworpen is in het geval van een incidentenregister alleen sprake wanneer kleine ondernemingen gebruik maken van een bewerker voor invoer in en toetsing aan het Waarschuwingsregister.
- De gebruikers, dat wil zeggen wie (of welke groepen) de bevoegdheid hebben gegevens in te voeren, te muteren of in te zien, zijn beperkt tot medewerkers van de afdeling beveiliging dan wel de beveiligingsfunctionaris.
- De betrokkenen, dat wil zeggen de groepen van personen van wie gegevens verwerkt worden, zijn:
 - personen met wie vanwege frauduleuze handelingen de arbeidsrelatie is beëindigd dan wel aan wie ontslag is verleend en tegen wie aangifte bij de politie is gedaan;

- personen van wie het anderszins, gezien de doelstelling van het incidentenregister, noodzakelijk is om gegevens op te nemen.
- Naast de gegevens van de betrokkene worden geen gegevens verwerkt van derden (belanghebbenden), zoals van de partner, de kinderen of andere derden.

De ontvangers, dat wil zeggen degenen aan wie persoonsgegevens worden verstrekt, zijn slechts de daartoe aangewezen medewerkers van de afdeling personeelszaken of HR die zijn belast met het beoordelen van sollicitanten. Zij verkrijgen daartoe alleen identificerende gegevens omtrent de eerste groep van betrokkenen. Verder kunnen verwijzingsgegevens beschikbaar worden gesteld aan het Waarschuwingsregister en kunnen gegevens uit het incidentenregister verstrekt worden aan daartoe speciaal geautoriseerde personen van andere deelnemers.

2.3.1.2. Verplichtingen van de verantwoordelijke

Met betrekking tot de verplichtingen van de verantwoordelijke gelden zorgplicht, informatieplicht, beveiligingsplicht, de bepalingen met betrekking tot internationale verstrekkingen en de meldingsplicht.

Zorgplicht

De algemene norm is dat persoonsgegevens in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze zullen worden verwerkt. Wat betreft het onderdeel 'in overeenstemming met de wet' is de Wet op de ondernemingsraden relevant. Op grond van het bepaalde in artikel 27, onder k en l van deze wet, zal de respectieve ondernemingsraden om instemming worden gevraagd voor de verwerking van gegevens van (ex-)personeelsleden in het incidentenregister en het doorgeven van identiteitsgegevens aan het Waarschuwingsregister.

De norm 'zorgvuldig en behoorlijk' sluit aan bij de principes van proportionaliteit, subsidiariteit en 'fair play'. Als onderdeel van de maatschappelijke zorgvuldigheid geldt dat de grootst mogelijke openheid moet worden betracht met betrekking tot personen die kunnen worden of worden opgenomen in het register. Dat past ook in het beeld dat de verwerking behoorlijk en zorgvuldig moet zijn. De verantwoordelijkheid gaat echter verder en betreft ook de wijze waarop gebruikers en ontvangers met de gegevens dienen om te gaan. Te dien einde is het gewenst dat de verantwoordelijke algemene richtlijnen uitvaardigt voor de eigen medewerkers die van de gegevens van deze verwerking kennis kunnen nemen en voor de ontvangers van de gegevens, zijnde de deelnemers aan het Waarschuwingsregister. De ontvangers zullen in algemene zin worden geïnstrueerd hoe met deze gegevens moet worden omgegaan, zij zullen gewezen worden op hun geheimhoudingsplicht en er zullen richtlijnen worden opgesteld voor het geval zij personen op grond van het Waarschuwingsregister moeten afwijzen. Onderdeel van de zorgvuldigheid zijn ook de afspraken als aangegeven onder de organisatorische aanpak.

Ter bevordering van de zorgvuldigheid zijn de richtlijnen neergelegd in een Protocol 'Waarschuwingsregister Logistieke Sector' dat door alle deelnemers ondertekend moet worden alvorens men kan deelnemen aan het Waarschuwingsregister.

De zorgplicht omvat zeven onderdelen die in hun totaliteit moeten worden beoordeeld.

Doelspecificatie

Alvorens met de verwerking mag worden begonnen moet het doel van de verwerking worden omschreven. Het doel van het incidentenregister wordt als volgt omschreven:

"Het ondersteunen van activiteiten gericht op het waarborgen van de veiligheid en de integriteit van de logistieke sector, daaronder mede begrepen (het geheel van) activiteiten die gericht zijn op:

- het onderkennen, voorkomen, onderzoeken en bestrijden van gedragingen die kunnen leiden tot benadeling van de logistieke sector;
- het onderkennen, voorkomen, onderzoeken en bestrijden van oneigenlijk gebruik van producten, diensten en voorzieningen en/of (pogingen tot) strafbare of laakbare gedragingen en/of overtreding van (wettelijke) voorschriften, gericht tegen de branche waar de logistieke sector deel van uitmaakt, de economische eenheid (groep) waartoe de onderneming behoort, de logistieke sector zelf, haar cliënten en medewerkers;
- het gebruik van en de deelname aan het Waarschuwingsregister.”

Rechtmatige grondslag

De gegevensverwerking moet een rechtmatige grondslag hebben. Deze wordt gevonden in het bepaalde van artikel 8, onder f: de verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke en van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert. Zoals we bij de algemene normen hebben aangegeven prevaleert het belang van de betrokkene niet en is de verwerking rechtmatig. Deze opvatting wordt gesteund door de memorie van toelichting⁵ waar onder meer in verband met deze rechtvaardigingsgrondslag gewezen wordt op de noodzaak van fraudebestrijding door koepelorganisaties.

Wel zal op het individuele niveau nog een extra proportionaliteitstoets plaatsvinden voordat besloten wordt de betrokkene al dan niet in het Waarschuwingsregister op te nemen. De belangen van de deelnemer, en die van de andere deelnemers, bij opname in het register worden dan afgewogen tegen het belang van de betrokkene bij niet plaatsing. De gevolgen van opname dienen in verhouding te staan tot het gepleegde delict en de omstandigheden van het geval.

Verenigbaar gebruik

Het verstrekken van gegevens aan nauwkeurig gedefinieerde ontvangers vloeit voort uit de doelstelling van de verwerking en de rechtmatige grondslag. Elk ander gebruik moet aan het beginsel van verenigbaar gebruik getoetst worden. Gegeven de aard en het aantal criteria dat in dat kader is opgesteld, zal van keer tot keer beoordeeld moeten worden in hoeverre verenigbaar gebruik geoorloofd is. Het verstrekken van een beperkte set van gegevens aan het Waarschuwingsregister is onderdeel van de doelstelling en daarmee verenigbaar. Dat geldt ook voor de verstrekking aan de afdelingen veiligheid of de veiligheidsfunctionaris van andere deelnemers en de twee fraudeloketten.

Bewaartermijnen

De gegevens uit een incidentenregister worden verwijderd binnen een periode van maximaal 8 jaar, indien zich ten aanzien van betrokkene geen nieuwe aanleiding als aangegeven in de doelstelling heeft voorgedaan. De gegevens worden voorts verwijderd indien een verzoek daartoe van betrokkene wordt ingewilligd.

Kwaliteit van de gegevens

In het incidentenregister worden slechts gegevens opgenomen van (rechts)personen, indien er sprake is van een gereede aanleiding, een en ander met inachtneming van de hiervoor genoemde doelstelling. De persoonsgegevens dienen in overeenstemming met de wet te zijn verkregen en zijn bij de (primaire) bron gedocumenteerd herleidbaar.

De deelnemers dienen zorg te dragen voor een zorgvuldige invoervalidatie en instructies aan de

⁵ Kamerstukken II, 1997/98, 25 892, nr. 3, blz. 89

veiligheidsafdeling teneinde zeker te stellen dat uitsluitend in overeenstemming met de regels van het protocol gegevens worden ingevoerd in het incidentenregister c.q. in het Waarschuwingsregister. Indien een deelnemer twijfelt of invoer van gegevens kan plaatsvinden conform de regels van het protocol, dient hij van invoer af te zien.

Geheimhoudingsplicht

Alle personen die handelen onder het gezag van de verantwoordelijke, voor zover zij toegang hebben tot de persoonsgegevens, mogen deze slechts verwerken in opdracht van de verantwoordelijke en hebben zich verplicht tot geheimhouding van de persoonsgegevens waarvan zij kennis nemen.

Verwerking van bijzondere gegevens

In het kader van de verwerking voor eerdergenoemde doeleinden worden strafrechtelijke gegevens verzameld en verwerkt. Het begrip strafrechtelijk gegeven heeft betrekking op zowel veroordelingen als min of meer gegronde verdenkingen. Veroordelingen betreffen gegevens waarbij de rechter al dan niet onherroepelijk strafrechtelijk gedrag heeft vastgesteld. Bij verdenkingen gaat het om concrete aanwijzingen dat iemand zich schuldig heeft gemaakt aan een strafbaar feit. Strafrechtelijke gegevens omvatten mede gegevens omtrent de toepassing van het formele strafrecht, bijvoorbeeld dat iemand is gearresteerd of dat tegen hem proces-verbaal is opgemaakt wegens een bepaald vergrijp.

Deze gegevens mogen op grond van artikel 22, tweede lid, ten eigen behoeve verwerkt worden. Aangezien de gegevens van ex-medewerkers en van personen met wie de arbeidsrelatie is beëindigd ook verstrekt worden aan het Waarschuwingsregister is ingevolge van artikel 22, aanhef en vierde lid, en artikel 31, aanhef en eerste lid, onder c een voorafgaand onderzoek voor het incidentenregister aangevraagd bij het College bescherming persoonsgegevens.

Beveiligingsplicht

De verantwoordelijke zal voor alle verwerkingen die plaatsvinden passende technische en organisatorische maatregelen treffen om de gegevens te beveiligen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking. Deze maatregelen dienen regelmatig door externe deskundigen getoetst en beoordeeld te worden. Om die reden hebben de deelnemers een beveiligingsbeleid en –plan opgesteld en zijn maatregelen en procedures vastgesteld op basis van het rapport ‘Beveiliging van persoonsgegevens’.⁶ Op grond van dit beleidsplan is vastgesteld dat de verwerking valt onder risicoklasse III: hoog risico. Aan alle maatregelen en procedures van dit beleid zal invulling worden gegeven.

Internationaal gegevensverkeer

Gezien de aard van de logistieke sector is het niet uitgesloten dat ook doorgifte van gegevens zal plaatsvinden naar landen buiten de (nieuwe) Europese Unie. Indien dat noodzakelijk is, zal van land tot land worden beoordeeld of deze doorgifte geoorloofd is. Indien dit niet het geval is, zal een modelcontract met de ontvanger worden afgesloten en zal door tussenkomst van het CBP een vergunning worden aangevraagd bij het ministerie van Justitie.

Informatieplicht

⁶ G.W. van Blarkom en J. J. Borking, Beveiliging van persoonsgegevens. Achtergrondstudies en Verkenningen, 23. Den Haag: Registratiekamer, april 2001

Zoals aangegeven bij het principe van 'fair play', als onderdeel van de maatschappelijke zorgvuldigheid, wordt voldaan aan de informatieplichten.

Meldingsplicht en voorafgaand onderzoek

De verwerking wordt aangemeld bij het College bescherming persoonsgegevens. Gelet op de aard van de verwerking is bij de melding aanvraag gedaan voor een voorafgaand onderzoek. Dit voorafgaand onderzoek dat bij een van de deelnemers en bij het Waarschuwingsregister zal worden uitgevoerd bestaat uit vier onderdelen. Het eerste is dat na de aanvraag het eigenlijke voorafgaand onderzoek begint dat ertoe leidt dat binnen vier weken het CBP besluit of het tot nader onderzoek overgaat. Het tweede onderdeel is het nader onderzoek, waarbij het CBP aangeeft binnen welke termijn het onderzoek zal worden verricht. De termijn van dat onderzoek bedraagt maximaal dertien weken. Het nader onderzoek mondt uit in het derde onderdeel, de al dan niet afgifte van een verklaring van rechtmatigheid. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht moet dat besluit zo spoedig mogelijk worden genomen, doch uiterlijk zes maanden na ontvangst van de melding. Indien een verklaring van rechtmatigheid is ontvangen, betekent dit voor de andere deelnemers dat wel een voorafgaand onderzoek moet worden aangevraagd, maar dat dit verder geen gevolgen heeft, mits men het Protocol heeft ondertekend (vierde onderdeel).

2.3.1.3. Rechten van de betrokkenen

Alle regelingen met betrekking tot de rechten van betrokkenen worden, behoudens op grond van bij wet geregelde uitzonderingen, toegekend. Het gaat daarbij om de volgende rechten.

Inzagerecht

De betrokkene heeft het recht zich vrijelijk en met redelijke tussenpozen tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hem mede te delen of, en zo ja welke, hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. De verantwoordelijke deelt de betrokkene schriftelijk binnen vier weken mee of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. Naast een overzicht van de eigen gegevens zal betrokkene daarbij ook geïnformeerd worden over de doeleinden van verwerking, de categorieën van gegevens die worden verwerkt, de ontvangers van de gegevens en het feit of al dan niet gegevens worden doorgegeven aan landen buiten de Europese Unie.

Inzage kan geweigerd worden als dat noodzakelijk is in verband met de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten. Voor de behandeling van een verzoek om inzage zal geen vergoeding in de kosten worden gevraagd. De verantwoordelijke draagt zorg voor een deugdelijke vaststelling van de identiteit om te verzekeren dat de juiste persoon toegang krijgt tot de eigen gegevens. Bij schriftelijke verzoeken om inzage moet daarom een kopie van paspoort of rijbewijs bijgesloten worden om de handtekeningen te kunnen vergelijken.

Correctierecht

De betrokkene kan in voorkomende gevallen de verantwoordelijke verzoeken de gegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen indien deze feitelijk onjuist zijn, voor het doel of de doeleinden van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt. Voorwaarde voor het kunnen gebruik maken van dit recht is dat de betrokkene kennis heeft genomen van de eigen gegevens.

Indien een verantwoordelijke voldaan heeft aan een verzoek om gegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen, zal hij aan derden, indien van toepassing in het bijzonder de deelnemers aan het Waarschuwingsregister, aan wie gegevens zijn verstrekt kennis geven van de aangebrachte wijzigingen.

Recht van verzet

Gelet op de doeleinden van verwerkingen geldt voor de incidentenregisters alleen het relatieve recht van verzet. Relatieve verzoeken van verzet kunnen worden ingediend wanneer de rechtsgrond van de verwerking gelegen is in artikel 8 f: de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt. Bij dit soort verzoeken die op basis van bijzondere persoonlijke omstandigheden kunnen worden ingediend, zal de verantwoordelijke de verwerking in het concrete geval heroverwegen en het belang dat hij heeft bij de verwerking opnieuw afwegen tegen het belang van de verzoeker.

Recht op schadevergoeding

Indien iemand schade lijdt doordat ten opzichte van hem in strijd wordt gehandeld met de bij of krachtens de wet gegeven voorschriften heeft de benadeelde recht op een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding. De verantwoordelijke kan geheel of gedeeltelijk worden ontheven van deze aansprakelijkheid, indien hij bewijst dat de schade hem niet kan worden toegerekend.

2.3.1.4. Controle en toezicht

Wanneer een verzoek om informatie, een verzoek om inzage of correctie, een verzoek om verzet of een verzoek om een overzicht van degenen aan wie de correcties zijn doorgegeven wordt afgewezen, kan betrokkene bezwaar aantekenen bij de verantwoordelijke. Indien het bezwaar niet naar tevredenheid wordt afgehandeld kan beroep worden aangetekend bij de Begeleidingscommissie Waarschuwingsregister Logistieke Sector. Deze zal alvorens een uitspraak te doen de betreffende verantwoordelijke en, zo nodig, de betrokkene horen. Na de uitspraak neemt de verantwoordelijke een nieuw besluit dat kan worden aangevochten bij de rechter.

Deze Begeleidingscommissie bewaakt verder de toepassing van de relevante wet- en regelgeving, evenals de naleving van het Protocol. Deze commissie kan eventueel gebruik maken van de diensten van een Audit Commissie. De deelnemers zijn verplicht over de door hen gevolgde werkwijze en de toepassing van de regels alle gevraagde informatie aan de commissie(s) te verstrekken. Daarnaast zijn de deelnemers verplicht om periodiek een audit te (laten) uitvoeren om te controleren of aan alle regels wordt voldaan.

Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens is het College bescherming persoonsgegevens belast met het toezicht. Conform de wet is het College verzocht om een voorafgaand onderzoek. Een betrokkene kan bij afwijzing van een verzoek om inzage, correctie of van verzet zich ook om bemiddeling of advies wenden tot dit College.

2.3.2. Wet bescherming persoonsgegevens en het Waarschuwingsregister

2.3.2.1. Het beheer van het Waarschuwingsregister

In de WBP spelen diverse actoren een rol, ieder met hun eigen bevoegdheden en verplichtingen. Voor de transparantie van het systeem is het noodzakelijk dat per verwerking wordt aangegeven welke actor daar welke rol speelt.

- Verantwoordelijke, dat wil zeggen degene die bevoegd is doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vast te stellen is de Stichting Waarschuwingsregister Logistieke Sector (WLS), waarvan het bestuur bestaat uit personen aangewezen door de aangesloten koepelorganisaties.
- Als beheerder, treedt op degene die de dagelijkse zorg heeft voor de verwerking.

- Het is nog niet duidelijk of er een bewerker in de zin van de WBP wordt ingeschakeld, dat wil zeggen een persoon of instantie die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreekse gezag te zijn onderworpen.
- De betrokkenen, dat wil zeggen de groepen van personen van wie gegevens verwerkt worden, zijn de personen aan wie vanwege frauduleuze handelingen ontslag is verleend dan wel met wie om die reden de arbeidsrelatie is beëindigd en tegen wie aangifte bij de politie is gedaan.
- Naast de gegevens van de betrokkene worden geen gegevens verwerkt van derden (belanghebbenden), zoals van de partner, de kinderen of andere derden.
- De ontvangers, dat wil zeggen degenen aan wie persoonsgegevens worden verstrekt, zijn slechts op dit gebied geautoriseerde personen en daartoe aangewezen medewerkers van de afdeling personeelszaken of HR die zijn belast met het beoordelen van sollicitanten.

2.3.2.2. Verplichtingen van de verantwoordelijke

Met betrekking tot de verplichtingen van de verantwoordelijke gelden zorgplicht, informatieplicht, beveiligingsplicht, de bepalingen met betrekking tot internationale verstrekkingen en de meldingsplicht.

Zorgplicht

De algemene norm is dat persoonsgegevens in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze zullen worden verwerkt. Wat betreft het onderdeel 'in overeenstemming met de wet' is de Wet op de ondernemingsraden relevant. Op grond van het bepaalde in artikel 27, onder k en l van deze wet, zijn de respectievelijke ondernemingsraden om instemming gevraagd voor de verwerking van persoonsgegevens van (ex-)personeelsleden in het incidentenregister en het doorgeven van identiteitsgegevens aan het Waarschuwingregister.

De norm 'zorgvuldig en behoorlijk' sluit aan bij de principes van proportionaliteit, subsidiariteit en 'fair play'. Als onderdeel van de maatschappelijke zorgvuldigheid geldt dat de grootst mogelijke openheid moet worden betracht met betrekking tot personen die kunnen worden of worden opgenomen in het Waarschuwingregister. Dat past ook in het beeld dat de verwerking behoorlijk en zorgvuldig moet zijn. De verantwoordelijkheid gaat echter verder en betreft ook de wijze waarop gebruikers en ontvangers met de gegevens dienen om te gaan. Te dien einde is het gewenst dat de verantwoordelijke richtlijnen uitvaardigt voor de eigen medewerkers die van de gegevens van dit register kennis kunnen nemen en voor de ontvangers van de gegevens, zijnde de deelnemers aan het Waarschuwingregister. De ontvangers zullen in algemene zin worden geïnstrueerd hoe met deze gegevens moet worden omgegaan, zal hen gewezen worden op hun geheimhoudingsplicht en zullen richtlijnen worden opgesteld voor het geval zij personen op grond van het Waarschuwingregister moeten afwijzen. Onderdeel van de zorgvuldigheid zijn ook de afspraken als aangegeven onder de organisatorische aanpak.

Deze richtlijnen zijn neergelegd in het 'Protocol Waarschuwingregister Logistieke Sector'. Ter bevordering van de zorgvuldigheid en behoorlijkheid zijn de deelnemers verplicht dit Protocol en een toetredingsverklaring te ondertekenen, die hen verplichten tot strikte naleving en handhaving van alle gestelde regels.

De zorgplicht omvat zeven onderdelen die in hun totaliteit moeten worden beoordeeld.

Doelspecificatie

Alvorens met de verwerking mag worden begonnen moet het doel van de verwerking worden omschreven. Deze doelstelling luidt:

“Het geheel aan verwerkingen van persoonsgegevens heeft tot doel het ten behoeve van de verantwoordelijke en de aangesloten deelnemers verzamelen, opslaan, bewerken en beschikbaar stellen van persoonsgegevens teneinde te kunnen beoordelen of een arbeidsovereenkomst of een andere contractuele relatie kan worden aangegaan met een persoon die ten gevolge van frauduleus handelen door een van de deelnemers is ontslagen of met wie om die reden de arbeidsrelatie is beëindigd en tegen wie aangifte bij de politie is gedaan.”

Rechtmatige grondslag

De gegevensverwerking moet een rechtmatige grondslag hebben. Deze zal in het algemeen gevonden worden in het bepaalde van artikel 8, onder f: De verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert. In het geval van het Waarschuwingsregister is na zorgvuldige afweging vastgesteld dat het belang van de betrokkenen niet prevaleert. Deze opvatting wordt gesteund door de memorie van toelichting waar onder meer in verband met deze rechtvaardigingsgrondslag gewezen wordt op de noodzaak van fraudebestrijding.

Verenigbaar gebruik

Het verstrekken van gegevens aan deelnemers vloeit voort uit de doelstelling van de verwerking en de rechtmatige grondslag. Elk ander gebruik is niet geoorloofd.

Bewaartermijnen

De gegevens worden voor een periode van maximaal vier jaar bewaard, tenzij in die periode er een nieuwe aanleiding voor opname is als bedoeld in de aangegeven doelstelling. Indien de periode van vier jaar is verstreken worden de gegevens uit het systeem verwijderd en vernietigd.

Kwaliteit van de gegevens

In het Waarschuwingsregister worden slechts gegevens opgenomen van personen, indien voldaan wordt aan de criteria voor opname. De persoonsgegevens dienen in overeenstemming met de wet te zijn verkregen en zijn bij de (primaire) bron gedocumenteerd herleidbaar. De omvang van de gegevens beperkt zich tot verwijzingsgegevens.

De deelnemers dienen zorg te dragen voor een zorgvuldige invoervalidatie en instructies aan de veiligheidsafdeling teneinde zeker te stellen dat uitsluitend in overeenstemming met de regels van het protocol gegevens worden doorgegeven aan het Waarschuwingsregister. Indien een deelnemer twijfelt of invoer van gegevens kan plaatsvinden conform de regels van het protocol, dient hij van invoer af te zien.

Geheimhoudingsplicht

Alle personen die handelen onder het gezag van de verantwoordelijke, voor zover zij toegang hebben tot de persoonsgegevens, mogen deze slechts verwerken in opdracht van de verantwoordelijke en hebben zich verplicht tot geheimhouding van de persoonsgegevens waarvan zij kennis nemen.

Verwerking van bijzondere gegevens

In het kader van de verwerking voor eerdergenoemde doelstelling worden strafrechtelijke gegevens verzameld en verwerkt. Het begrip strafrechtelijk gegeven heeft betrekking op zowel veroordelingen als min of meer gegronde verdenkingen. Veroordelingen betreffen gegevens waarbij de rechter al dan

niet onherroepelijk strafrechtelijk gedrag heeft vastgesteld. Bij verdenkingen gaat het om concrete aanwijzingen dat iemand zich schuldig heeft gemaakt aan een strafbaar feit. Strafrechtelijke gegevens omvatten mede gegevens omtrent de toepassing van het formele strafrecht, bijvoorbeeld dat iemand is gearresteerd of dat tegen hem proces-verbaal is opgemaakt wegens een bepaald vergrijp. Hoewel de strafrechtelijke gegevens niet zelf in het Waarschuwingregister voorkomen, kan uit de context van het register het bestaan van die gegevens worden afgeleid. Om die reden wordt deze verwerking aangemerkt als zijnde een verwerking van strafrechtelijke gegevens.

Deze gegevens mogen op grond van artikel 22, tweede lid, ten eigen behoeve verwerkt worden. Aangezien de gegevens van (ex-)medewerkers uit het Waarschuwingregister ook verstrekt worden aan de deelnemers is ingevolge van artikel 22, aanhef en vierde lid en artikel 31, aanhef en eerste lid, onder c een voorafgaand onderzoek gemeld bij het College bescherming persoonsgegevens.

Beveiligingsplicht

De verantwoordelijke zal voor alle verwerkingen die plaatsvinden passende technische en organisatorische maatregelen treffen om de gegevens te beveiligen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking. Deze maatregelen dienen regelmatig door externe deskundigen getoetst en beoordeeld te worden. Om die reden is voor het Waarschuwingregister een beveiligingsbeleid en –plan opgesteld en zijn maatregelen en procedures vastgesteld op basis van het rapport ‘Beveiliging van persoonsgegevens’.⁷ Op grond van dit rapport en het daarvan afgeleide beleid is besloten om de verwerking te plaatsen in risicoklasse III: hoog risico. Alle maatregelen en procedures die op deze klasse van toepassing zijn zullen worden genomen en ingevoerd.

Informatieplicht

Zoals aangegeven bij het principe van ‘fair play’, als onderdeel van de maatschappelijke zorgvuldigheid, wordt voldaan aan de informatieplichten.

Internationaal gegevensverkeer

Gezien de aard van de logistieke sector is het niet uitgesloten dat ook doorgifte van gegevens zal plaatsvinden naar landen buiten de (nieuwe) Europese Unie. Indien dat noodzakelijk is, zal van land tot land worden beoordeeld of deze doorgifte geoorloofd is. Indien dit niet het geval is, zal een modelcontract met de ontvanger worden afgesloten en zal door tussenkomst van het CBP een vergunning worden aangevraagd bij het ministerie van Justitie.

Meldingsplicht en voorafgaand onderzoek

De verwerking wordt aangemeld bij het College bescherming persoonsgegevens. Gelet op de aard van de verwerking is bij de melding aanvraag gedaan voor een voorafgaand onderzoek.

2.3.2.3. Rechten van de betrokkenen

Alle regelingen met betrekking tot de rechten van betrokkenen worden, behoudens op grond van bij wet geregelde uitzonderingen, toegekend. Het gaat daarbij om de volgende rechten.

Inzagerecht

⁷ G.W. van Blarckom en J. J. Borking, Beveiliging van persoonsgegevens. Achtergrondstudies en Verkenningen, 23. Den Haag: Registratiekamer, april 2001

De betrokkene heeft het recht zich vrijelijk en met redelijke tussenpozen tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hem mede te delen of, en zo ja welke, hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. De verantwoordelijke deelt de betrokkene schriftelijk binnen vier weken mee of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. Naast een overzicht van de eigen gegevens zal betrokkene daarbij ook geïnformeerd worden over de doeleinden van verwerking, de categorieën van gegevens die worden verwerkt, de ontvangers van de gegevens en het feit of wel of niet gegevens worden doorgegeven aan landen buiten de Europese Unie.

Inzage kan geweigerd worden als dat noodzakelijk is in verband met de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten. Voor de behandeling van een verzoek om inzage zal geen vergoeding in de kosten worden gevraagd. De verantwoordelijke draagt zorg voor een deugdelijke vaststelling van de identiteit om te verzekeren dat de juiste persoon toegang krijgt tot de eigen gegevens. Bij schriftelijke verzoeken om inzage moet daarom een kopie van paspoort of rijbewijs bijgesloten worden om de handtekeningen te kunnen vergelijken.

Correctierecht

De betrokkene kan in voorkomende gevallen de verantwoordelijke verzoeken de gegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen indien deze feitelijk onjuist zijn, voor het doel of de doeleinden van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt. Voorwaarde voor het kunnen gebruik maken van dit recht is dat de betrokkene kennis heeft genomen van de eigen gegevens.

Indien een verantwoordelijke voldaan heeft aan een verzoek om gegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen, zal hij aan derden aan wie gegevens zijn verstrekt kennis geven van de aangebrachte wijzigingen.

Recht van verzet

Gelet op het doel van verwerking geldt voor het Waarschuwingsregister alleen het relatieve recht van verzet. Relatieve verzoeken kunnen worden ingediend wanneer de rechtsgrond van de verwerking gelegen is in artikel 8 f: de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt. Bij dit soort verzoeken die op basis van bijzondere persoonlijke omstandigheden kunnen worden ingediend, zal de verantwoordelijke de verwerking in het concrete geval heroverwegen en het belang dat hij heeft bij de verwerking opnieuw afwegen tegen het belang van de verzoeker.

Recht op schadevergoeding

Indien iemand schade lijdt doordat ten opzichte van hem in strijd wordt gehandeld met de bij of krachtens de wet gegeven voorschriften heeft de benadeelde recht op een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding. De verantwoordelijke kan geheel of gedeeltelijk worden ontheven van deze aansprakelijkheid, indien hij bewijst dat de schade hem niet kan worden toegerekend.

2.3.2.4. Controle, toezicht, beroep en bezwaar

Wanneer een verzoek om informatie, een verzoek om inzage of correctie, een verzoek om verzet of een verzoek om een overzicht van degenen aan wie de correcties zijn doorgegeven wordt afgewezen door de verantwoordelijke, kan de betrokkene bezwaar of beroep aantekenen bij de Begeleidingscommissie Waarschuwingsregister Logistieke Sector. Wel dient hij zijn geschil met de verantwoordelijke eerst aan die verantwoordelijke voor te leggen. Indien deze niet reageert binnen een termijn van vier weken dan wel niet naar tevredenheid van de betrokkene kan deze zich wenden tot de Begeleidingscommissie. Na de uitspraak neemt de verantwoordelijke een nieuw besluit dat kan worden aangevochten bij de rechter.

Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens is het College bescherming persoonsgegevens belast met het toezicht. Een betrokkene kan bij afwijzing van een verzoek om inzage, correctie of recht van verzet zich ook om bemiddeling of advies wenden tot dit College.

3. Alles in drie schema's

3.1. Algemene voorwaarden

<i>Consequenties WBP</i>	<i>Nog voldoen</i>	<i>Voldaan</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Evenredigheid of proportionaliteit • Subsidiariteit • Ernst van de misstand • Fair play 		✓ ✓ ✓ ✓

3.2. Incidentenregisters van de deelnemers

<i>Consequenties WBP</i>	<i>Nog voldoen</i>	<i>Voldaan</i>
1. Zorgplicht <ul style="list-style-type: none"> • doelspecificatie • rechtmatige grondslag • verenigbaar gebruik • bewaartermijnen • minimalistische gegevensopslag • geheimhoudingsplicht 		✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
2. Verbod op verwerking bijzondere gegevens, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • op grond van wettelijke bepaling • bepaling van de WBP (art. 17-23) 	o ⁸	n.v.t.
3. Beveiligingsplichten	o	
4. Informatieplichten	o	
5. Internationaal gegevensverkeer		✓
6. Meldingsplicht: <ul style="list-style-type: none"> • Meldingsplicht van de verwerking • Voorafgaand onderzoek 	o ⁹ o	
7. Rechten van de betrokkene <ul style="list-style-type: none"> • inzagerecht • correctierecht • recht van verzet 	o o o	
8. Controle en toezicht <ul style="list-style-type: none"> • College bescherming persoonsgegevens • Begeleidingscommissie Waarschuwingsregister Logistieke Sector 	o	✓

⁸ Verklaring van rechtmatigheid gevraagd bij het CBP.

⁹ Voorafgaand onderzoek gemeld bij het CBP.

3.3. Het Waarschuwingsregister

<i>Consequenties WBP</i>	<i>Nog voldoen</i>	<i>Voldaan</i>
1. Zorgplicht <ul style="list-style-type: none"> • doelspecificatie • rechtmatige grondslag • verenigbaar gebruik • bewaartermijnen • minimalistische gegevensopslag • geheimhoudingsplicht 		✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓
2. Verbod op verwerking bijzondere gegevens, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • op grond van wettelijke bepaling • bepaling van de WBP (art. 17-23) 	o ¹⁰	n.v.t.
3. Beveiligingsplichten	o	
4. Informatieplichten	o	
5. Internationaal gegevensverkeer	O	
6. Meldingsplicht: <ul style="list-style-type: none"> • Meldingsplicht van de verwerking • Voorafgaand onderzoek 	o ¹¹ o	
7. Rechten van de betrokkene <ul style="list-style-type: none"> • inzagerecht • correctierecht • recht van verzet 	o o o	
8. Controle en toezicht <ul style="list-style-type: none"> • College bescherming persoonsgegevens • Begeleidingscommissie Waarschuwingsregister Logistieke Sector 	o	✓

¹⁰ Verklaring van rechtmatigheid gevraagd bij het CBP.

¹¹ Voorafgaand onderzoek gemeld bij het CBP.

4. Samenvatting en conclusies

Het aanleggen van een waarschuwingsregister met als doel te kunnen beoordelen of een overeenkomst kan worden aangegaan met een persoon die in het verleden zijn verplichtingen niet (behoorlijk) is nagekomen of het bedrijf heeft gedupeerd of trachten te duperen, wordt aanvaardbaar geacht, mits aan de vereisten van maatschappelijke zorgvuldigheid en de vereisten van de Wet bescherming persoonsgegevens wordt voldaan. In concreto komt het er op neer dat een Waarschuwingsregister is goorloofd, wanneer is voldaan aan een goede afweging in verband met:

- ernst van de misstand: het moet niet om een incident gaan, maar om structurele of regelmatig terugkerende misstanden dan wel een incidentele misstand van ernstige aard;
- proportionaliteit: de inbreuk op de belangen van bij de verwerking van persoonsgegevens betrokkenen mag niet onevenredig zijn aan het met de verwerking te dienen doel.
- subsidiariteit: het nagestreefde doel kan niet op een voor de betrokkene minder ingrijpende wijze worden bereikt;
- fair play: de verantwoordelijke draagt zorg voor een zo groot mogelijke openheid en zorgvuldigheid tegenover de betrokken ex-medewerker.

In combinatie met de Wet bescherming persoonsgegevens moet daarnaast aan de volgende verplichtingen worden voldaan:

- het doel van de verwerking moet welbepaald en uitdrukkelijk omschreven zijn;
- de verwerking moet een rechtmatige grondslag hebben;
- verdere verwerking is alleen goorloofd als dit niet onverenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens zijn verzameld;
- de gegevens worden niet langer bewaard dan voor het doel strikt genomen noodzakelijk is;
- niet meer gegevens worden verwerkt dan voor het doel noodzakelijk is en er worden maatregelen genomen in verband met de juistheid en nauwkeurigheid van de gegevens;
- passende technische en organisatorische maatregelen moeten worden getroffen om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking;
- voor alle personen die toegang hebben tot de persoonsgegevens geldt een geheimhoudingsverplichting;
- bijzondere gegevens mogen niet worden verwerkt zonder wettelijke grondslag; in slechts zeer bepaalde gevallen is het opnemen van strafrechtelijke gegevens toegestaan;
- de verwerking moet worden gemeld bij het College bescherming persoonsgegevens;
- de betrokkene wordt geïnformeerd over het doel van de verwerking en de identiteit van de verantwoordelijke, tenzij hij reeds op de hoogte is;
- aan de rechten van de betrokkene wordt voldaan, tenzij deze gemotiveerd kunnen worden afgewezen;
- indien gegevens worden doorgegeven aan landen buiten de Europese Unie, dient daarvoor een rechtmatige grondslag aanwezig te zijn.

De logistieke sector heeft deze uitgangspunten en verplichtingen getoetst aan de opzet en invulling van het incidentenregister en het Waarschuwingsregister ter voorkoming en bestrijding van fraude en/of criminaliteit in de logistieke sector. Op grond daarvan komt de logistieke sector tot de conclusie dat indien invulling wordt gegeven aan de nog ontbrekende onderdelen de registers voldoen aan alle redelijkerwijs te stellen eisen. Om te garanderen dat de deelnemers deze verplichtingen nakomen, zijn deze vertaald in het Protocol 'Waarschuwingsregister Logistieke Sector', dat door alle deelnemers moet worden ondertekend.